

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

9. Vtrum in Christo fuerit ira.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

re a Christo, sed negat timorem quo ad incertitudinem con-

Lib. 3. ortho. fid. ca. 23.

trarie a Christo simpliciter. Et hinc pater solutio secundi dubij, quoniam dicitur est, conclusio secunda absertit in Christo absolute non fuisse incertitudinem eventus mali (que est ambiguitas quaedam de malo futuro) hanc est, n. incertitudo contrarie, ac per hoc non esse timorem quo ad hmoi incertitudinem. Obiectiones autem loquantur de incertitudine negative, & de Christo secundum quod dicitur quia ut dictum est, verificatur de Christo simpliciter, quare certissimum de eventu cuiusque mali futuri.

Hier. in cap. 26. tom. 9.

Ad secundum dicendum, quod Hila. eo modo a Christo excludit timorem, quo excludit tristitiam scilicet quo ad necessitatem timendi: sed tamen ad comprobandam veritatem humane nature, voluntarie timorem assumpsit, sicut etiam & tristitia.

Ad tertium dicendum, quod licet Christus potuerit vitare mala futura secundum virtutem diuinitatis, erant tamen inuitabilia uel non de facili vitabilia, sicut in infirmitate carnis.

Ad quartum dicendum, quod licet Christus potuerit vitare mala futura secundum virtutem diuinitatis, erant tamen inuitabilia uel non de facili vitabilia, sicut in infirmitate carnis.

Super Questionem 15. Artic. Octauum.

Titulus clarus est. In corpore uero ea est conclusio: in Christo solus, quantum ad scientiam experimentalem, potuit esse admiratio. Hanc conclusio primo probatur, deinde reddit ratio, quare ista potentia posita est in actu. Probatio est. Admiratio est de nouo, & insolito: sed Christo nec secundum scientiam diuinam, nec humanam in uerbo, nec in actum, sed tantum experimentalem, potuit occurrere aliquid nouum & insolitum, ergo. Ratio actus est instructio nostra. Confirmatur auctoritate Augustini.

4. c. 33. 8. & Mat. 7.

Li. 1. Met. ca. 3. in me. t. 3.

Art. 3. huius quest. Li. 3. cap. 15.

Li. 4. eth. 3. declin. ad h.

Ad octauum sic proceditur. Videtur quod in Christo non fuerit admiratio. Dicitur enim in 1. Met. quod admiratio causatur ex hoc, quod aliquis uidet effectum, & ignorat causam. Et sic admirari non est nisi ignorantis: sed in Christo non fuit ignorantia, ut dictum est. Ergo in Christo non fuit admiratio.

tes quid hoc sit. Et quantum ad hoc timor non fuit in Christo, ut Damascenus dicit in 3. lib.

Ad primum ergo dicendum, quod iustus deus esse absque terrore, secundum quod terror importat perfectam passionem, auertentem hominem ab eo, quod est rationis, & sic timor non fuit in Christo, sed solum secundum propassionem. & ideo dicitur quod Iesus cepit parere, quasi secundum propassionem, ut Hieronymus exponit.

Ad secundum dicendum, quod Hila. eo modo a Christo excludit timorem, quo excludit tristitiam scilicet quo ad necessitatem timendi: sed tamen ad comprobandam veritatem humane nature, voluntarie timorem assumpsit, sicut etiam & tristitia.

Ad tertium dicendum, quod licet Christus potuerit vitare mala futura secundum virtutem diuinitatis, erant tamen inuitabilia uel non de facili vitabilia, sicut in infirmitate carnis.

Ad quartum dicendum, quod licet Christus potuerit vitare mala futura secundum virtutem diuinitatis, erant tamen inuitabilia uel non de facili vitabilia, sicut in infirmitate carnis.

Ad quintum dicendum, quod licet Christus potuerit vitare mala futura secundum virtutem diuinitatis, erant tamen inuitabilia uel non de facili vitabilia, sicut in infirmitate carnis.

Ad octauum sic proceditur. Videtur quod in Christo non fuerit admiratio. Dicitur enim in 1. Met. quod admiratio causatur ex hoc, quod aliquis uidet effectum, & ignorat causam. Et sic admirari non est nisi ignorantis: sed in Christo non fuit ignorantia, ut dictum est. Ergo in Christo non fuit admiratio.

Ad nonum sic proceditur. Videtur quod in Christo non fuerit ira. Dicitur enim in 1. Cor. 1. Cor. 1. ergo uidetur, quod in Christo non fuerit ira. Sed Christus fuit mansuetus. ergo in eo non fuit ira.

Ad decimum sic proceditur. Videtur quod in Christo non fuerit zelus. Dicitur enim in 1. Cor. 13. Zelus domus tue comedit me. Sed contra est, quod Ioannes 2. de eo dicitur esse impletum, quod in Psalm. 68. legitur, Zelus domus tue comedit me.

Respondendum dicendum, quod sicut in 2. par. dictum est, ira est effectus tristitia. Ex tristitia enim alicui illata, consequitur in eo circa sensitiuam partem, appetitus repellendi illatam iniuriam, uel sibi, uel alijs. Et sic ira est passio composita ex tristitia, & appetitu uindictae. Dicitur est autem, quod in Christo tristitia esse potuit. Appetitus etiam uindictae quoniam est cum peccato, quoniam, sicut aliquis uindictam querit absque ordine rationis, & sic ira in Christo esse non potuit: huiusmodi enim dicitur ira per uitium. Quandoque uero talis appetitus est sine peccato, immo est laudabilis, puta cum aliquis ap-

quod etiam ipse mirabatur. Unde dicit Augustinus in 1. super Genes. contra Manichaeos, quod mirabatur Dominus, nobis mirandum esse significans, quibus adhuc opus est sic moueri. Omnes ergo tales motus eius non perturbati animi signa sunt, sed docentis magisterium.

Ad primum ergo dicendum, quod licet Christus nihil ignoraret, poterat tamen aliquid de nouo occurrere experimentaliter eius scientia, ex quo admiratio causaretur.

Ad secundum dicendum, quod Christus non admirabatur de fide Centurionis, ea ratione, quod esset magna quantum ad ipsum: sed quia erat magna quantum ad alios.

Ad tertium dicendum, quod ipse poterat facere omnia secundum uirtutem diuinam, secundum quam in eo admiratio non erat: sed solum secundum humanam scientiam experimentalem, ut dictum est.

ARTICULVS IX. Vtrum in Christo fuerit ira.

Ad nonum sic proceditur. Videtur quod in Christo non fuerit ira. Dicitur enim in 1. Cor. 1. Cor. 1. ergo uidetur, quod in Christo non fuerit ira.

Ad decimum sic proceditur. Videtur quod in Christo non fuerit zelus. Dicitur enim in 1. Cor. 13. Zelus domus tue comedit me. Sed contra est, quod Ioannes 2. de eo dicitur esse impletum, quod in Psalm. 68. legitur, Zelus domus tue comedit me.

Respondendum dicendum, quod sicut in 2. par. dictum est, ira est effectus tristitia. Ex tristitia enim alicui illata, consequitur in eo circa sensitiuam partem, appetitus repellendi illatam iniuriam, uel sibi, uel alijs. Et sic ira est passio composita ex tristitia, & appetitu uindictae. Dicitur est autem, quod in Christo tristitia esse potuit. Appetitus etiam uindictae quoniam est cum peccato, quoniam, sicut aliquis uindictam querit absque ordine rationis, & sic ira in Christo esse non potuit: huiusmodi enim dicitur ira per uitium. Quandoque uero talis appetitus est sine peccato, immo est laudabilis, puta cum aliquis ap-

Ad undecimum sic proceditur. Videtur quod in Christo non fuerit zelus. Dicitur enim in 1. Cor. 13. Zelus domus tue comedit me. Sed contra est, quod Ioannes 2. de eo dicitur esse impletum, quod in Psalm. 68. legitur, Zelus domus tue comedit me.

Respondendum dicendum, quod sicut in 2. par. dictum est, ira est effectus tristitia. Ex tristitia enim alicui illata, consequitur in eo circa sensitiuam partem, appetitus repellendi illatam iniuriam, uel sibi, uel alijs. Et sic ira est passio composita ex tristitia, & appetitu uindictae. Dicitur est autem, quod in Christo tristitia esse potuit. Appetitus etiam uindictae quoniam est cum peccato, quoniam, sicut aliquis uindictam querit absque ordine rationis, & sic ira in Christo esse non potuit: huiusmodi enim dicitur ira per uitium. Quandoque uero talis appetitus est sine peccato, immo est laudabilis, puta cum aliquis ap-

Ad duodecimum sic proceditur. Videtur quod in Christo non fuerit zelus. Dicitur enim in 1. Cor. 13. Zelus domus tue comedit me. Sed contra est, quod Ioannes 2. de eo dicitur esse impletum, quod in Psalm. 68. legitur, Zelus domus tue comedit me.

* Alias effectum.

D. 1218.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

res si vis conclusiones deducere, syllogizare facile, in Christo fuit iustitia & appetitus vindicte, no preter: sed secundum rationis ordinem. ergo in ipso ira non per vitium, sed per zelum fuit.

perit vindictam secundum ordinem iusticie, & hoc uocatur ira per zelum. Dicit enim August. super Ioan. quod zelo domus Dei comeditur, qui omnia peruersa, quae videt, cupit emendare: & si emendare non potest, tolerat, & gemit. Et talis ira fuit in Christo.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut Greg. dicit 5. moral. * ira dupliciter se habet in homine. Quandoque enim preuenit rationem, & trahit eam secum ad operandum, & tunc proprie ira dicitur operari, nam operatio attribuitur principali agenti. Et secundum hoc intelligitur, quod ira viri, iustitiam Dei non operatur. Quandoque vero ira sequitur rationem, & est quasi instrumentum ipsius, & tunc operatio, quae est iustitia, non attribuitur ira, sed rationi.

AD SECUNDUM dicendum, quod ira quae transgreditur ordinem rationis, opponitur mansuetudini, non autem ira, quae est moderata, & ad medium reducta per rationem, nam mansuetudo medium tenet in ira.

AD TERTIUM dicendum, quod in nobis secundum naturalem ordinem, potentiae animae mutuo se impediunt, ita scilicet quod cum unius potentiae operatio fuerit intentata, alterius operatio debilitetur. Et ex hoc procedit, quod motus irae, etiam si sit secundum rationem moderatus, utrumque impedit oculum animee replantis. Sed in Christo per moderationem diuine virtutis, vnicuique potentiae permittebatur agere quod erat ei proprium, ita quod una potentia ex alia non impediatur. Et ideo, sicut delectatio mentis contemplantis non impediatur tristitia, vel dolorem inferioris partis, ita etiam conuersio passionis inferioris partis, in nullo impediatur actum rationis.

A plene Deo fruebatur, non igitur Christus fuit viator, sed purus comprehensor.

¶ 3. Præ. Sancti, quorum anime sunt in celo, & corpora in se pulcris, fruuntur quidem beatitudine secundum animam, quantum eorum corpora morti subiaccant, tamen non dicuntur viatores, sed solum comprehensores. ergo pari ratione licet corpus Christi fuerit mortale, quia tamen mens eius Deo fruebatur, videtur quod fuerit purus comprehensor, & nullo modo viator.

SED CONTRA est, quod dicitur Hier. 14. Quare colonus futurus es in terra, & quasi viator declinans ad manendum?

RESPON. Dicendum, quod aliquis dicitur viator, ex eo quod tendit in beatitudinem, comprehensor autem dicitur ex hoc, quod iam beatitudinem obtinet, secundum illud 1. Cor. 9. Sic currite ut comprehendatis. & Philip. 3. Sequor autem, si quo modo comprehendam. Hominis autem beatitudo perfecta consistit in anima & corpore, ut in secunda parte habitum est. * In anima quidem quantum ad id, quod est ei proprium, secundum quod mens uidet, & fruitor Deo. In corpore vero, secundum quod corpus resurgit spirituale, & in uirtute, & in gloria, & in incorruptione, ut dicitur 1. Corin. 15. Christus autem ante passionem secundum mentem plene uidebat Deum, & sic habebat beatitudinem, quantum ad id, quod est proprium anime: sed quantum ad alia deerat ei beatitudo, quia & anima eius erat passibilis, & corpus passibile & mortale, ut ex supradictis patet. * Et ideo simul erat comprehensor, in quantum habebat beatitudinem propriam anime: & simul viator, in quantum tendebat in beatitudinem, secundum id, quod ei de beatitudine deerat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod impossibile est moueri ad finem, & quiescere in fine, secundum idem. Sed secundum diuersa nihil hoc prohibet, sicut aliquis homo simul est sciens, quantum ad ea, quae iam nouit, & addiscens, quantum ad ea, quae nondum nouit.

AD SECUNDUM dicendum, quod beatitudo principaliter & proprie consistit in anima & secundum mentem, secundario tamen & quasi instrumentaliter requiruntur ad beatitudinem corporis bona. Sicut etiam Philosophus dicit in primo Ethic. quod exteriora bona organice deferuntur beatitudini.

AD TERTIUM dicendum, quod non est eadem ratio de animabus sanctorum & de Christo, propter duo: primo quidem, quia anime sanctorum non sunt passibiles, sicut fuit anima Christi: secundo, quia corpora non agunt aliquid per quod in beatitudinem tendant, sicut Christus secundum corporis passiones, in beatitudinem tendebat, quantum ad gloriam corporis.

ARTICVLVS X.

Vtrum Christus simul fuerit uiator, & comprehensor.

AD DECIMUM sic proceditur. Videtur, quod Christus non fuerit simul uiator & comprehensor. Viatori enim competit moueri ad finem beatitudinis, comprehensori autem competit in fine quiescere. Sed non potest eidem simul conuenire, quod moueatur ad finem, & quod quiescat in fine. ergo non potuit simul esse, quod Christus esset uiator, & comprehensor.

¶ 2. Præ. Moueri ad beatitudinem, aut eam obtinere, non competit homini secundum corpus, sed secundum animam, Vnde Augustinus dicit in Epistola * ad Dioscorum, quod ad inferiorem naturam, quae est corpus, redundat ab anima, non beatitudo, quae propria est fruentis & intelligentis, sed plenitudo sanitatis, id est, incorruptionis vigor. Sed Christus licet haberet corpus passibile, tamen secundum mentem

D De consequentibus Vnionem quantum ad ea, quae conueniunt Christo secundum esse, & fieri, in duodecim articulos diuisa.

E

QVAESTIO XVI.

De consequentibus Vnionem quantum ad ea, quae conueniunt Christo secundum esse, & fieri, in duodecim articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de his, quae consequuntur unionem. Et primo quantum ad ea, quae conueniunt Christo secundum se. Secundo,

corpore, &c. Secunda autem, quia uiator est, qui tendit in beatitudinem: comprehensor, qui obtinet. Probatur auctoritate duplici Apostoli.

1.2. q. 4. ar. 4.

arti. 4. huius q. & q. 14. ar. 1. c. 2.

li. 1. eth. c. 8. circa fi. to. 5.

¶ Super Questionem sextamdecimam.

Incipit secunda pars primi tractatus de Christo, in qua expeditur his, quae de Vnionis mysterio erant dicenda, tractantur illa quae ad unionem consequuntur, ut patet in littera, in qua

g. dist. 14. ar. 2. & dist. 14. ar. 2. Et ver. 24. ar. 10. & g. 29. ar. 6. Et quodlibet. 11. q. 2. ar. 1. Et op. 1. c. 23. Et op. 1. c. 23. cap. 7.

1.2. q. 4. ar. 3. ad 1. 2. q. 14. ar. 1. c. 2. 1.2. q. 14. ar. 1. c. 2. 1.2. q. 14. ar. 1. c. 2. 1.2. q. 14. ar. 1. c. 2. 1.2. q. 14. ar. 1. c. 2.

epi. 16. ante mediu. to. 2.